

U prosincu 2017. pravobraniteljica za osobe s invaliditetom uputila je Zajednici saveza osoba s invaliditetom Hrvatske i Savezima osoba s invaliditetom kao i članicama udrugama preporuku vezano uz korištenje pogodnosti za osobe s invaliditetom. U preporuci je navedeno sljedeće:

Pravobraniteljici za osobe s invaliditetom učestalo se obraćaju upitima, ali i pritužbama osobe s invaliditetom vezano uz korištenje pogodnosti za osobe s invaliditetom u različitim područjima.

Upiti i pritužbe se odnose na sljedeće:

- pravo prednosti u zdravstvenim ustanovama
- članstvo u udruzi radi ostvarivanja pogodnosti za posjet kulturno-sportskim aktivnostima (koncerti, kazališne predstave, sportska natjecanja i dr.)
- članstvo u udruzi radi oslobođanja od plaćanja ili plaćanja umanjenog iznosa RTV pristojbe
- pravo prednosti u poslovnica banaka, trgovačkim centrima, pošti i dr.

Odgovore koje dajemo na pojedinačne upite, odnosno pritužbe nisu jednoznačne budući da se neke od pogodnosti ostvaruju temeljem odluka Vlade RH (npr. RTV pristojba), dok mnoge pogodnosti odobravaju osnivači ustanova na temelju autonomnih odluka koje nisu propisane zakonom i vlastitih procjena o kategoriji osoba s invaliditetom kojima osiguravaju određene pogodnosti.

Mišljenja smo da je važno da pojedinci - općenito građani koji imaju neku vrstu oštećenja, budu članovi udruga iako je ono dobrovoljno, ne samo zbog bolje informiranosti o svojim pravima, nego i zbog pogodnosti koje ostvaruju temeljem članstva udrugama jer na taj način mogu samo biti još više osviješteni i informirani o svojim mogućnostima, a nikako ograničeni i uskraćeni.

Međutim, smatramo važnim i potrebnim statutom i drugim aktima udruge definirati vrstu članstva u odnosu na ostvarivanje pogodnosti temeljem članstva ovisno o tome radi li se o članu, pridruženom članu, volonteru i dr.

Poznato je da mnoge ustanove imaju na vidljivim mjestima istaknutu oznaku invaliditeta, a najčešće je to slika osobe u invalidskim kolicima koje služe primarno da bi se osobama s invaliditetom dalo prednost, ali i da bi se osvijestilo i upozorilo ostale građane o potrebi davanja prednosti u redu za čekanje, a osobe s invaliditetom su često izložene zahtjevima da potvrde svoj invaliditet određenim dokazom.

Međutim, problem je što mnoge osobe nemaju iskaznicu o članstvu, ili imaju iskaznicu po kojoj se vode kao članovi, a zapravo su volonteri i nemaju invaliditet ili kao dokaz jedino imaju službena rješenja po kojima ostvaruju neka od prava iz socijalne skrbi i/ili drugih sustava.

Naime, događa se da zaposlenici pojedinih ustanova ne priznaju kao dokaz, npr. rješenje zahtijevajući iskaznicu ili drugi dokaz. Povodom pojedinačnih pritužbi u pravilu upućujemo preporuke konkretnim ustanovama ili tijelima odnosno njihovim osnivačima. Smatramo da ova pitanja na jednoobrazan način moraju urediti svojim aktima udruge.

Stoga smo sukladno čl. 8., 9. i 10. Zakona o pravobranitelju za osobe s invaliditetom (NN, br. 107/07) uputili preporuku Savezima i udrugama da uredi odluke/statute kako bi jasno definirali status osoba koje su članovi, volonteri, pridruženi članovi, počasni članovi i sl., a kako

ne bi svi u istom omjeru mogli koristiti pogodnosti koje su namijenjene isključivo osobama s invaliditetom.